

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор ЗУНУ

проф. Андрій КРИСОВАТИЙ

**ПОЛОЖЕННЯ
про формування вибіркової частини навчальних планів
у Західноукраїнському національному університеті**

*Схвалено
рішенням Вченої ради ЗУНУ
(протокол № 2 від 30.09. 2020 р.)*

Тернопіль – 2020

1. Загальні положення.

1.1. Положення є основним нормативним документом, що регламентує порядок формування вибіркової частини навчальних планів Західноукраїнського національного університету (далі - Університет).

1.2. Нормативними підставами для розробки і впровадження цього Положення є: Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р.; наказ МОН України № 943 від 16.10.2009 р. «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»; «Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах» №1/9-119 від 26.02.2010 р.

1.3. Основним нормативним документом, що визначає організацію освітнього процесу за конкретною спеціальністю (обраною спеціальністю/освітньою програмою), є навчальний план. Навчальний план – це нормативний документ ЗВО, який складається на основі компетентностей і повинен містити:

- відомості про освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізацію (освітню програму), кваліфікацію;
- нормативний термін навчання;
- графік освітнього процесу;
- цикли загальної, спеціальної та практичної підготовки;
- блоки обов'язкових і вибірових дисциплін із вказаними обсягами у кредитах ЄКТС, послідовністю їх вивчення, формами проведення навчальних занять та їх обсягом, формами семестрового контролю;
- форми підсумкової атестації здобувачів вищої освіти;
- загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та на час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти, тижневе аудиторне навантаження, розподіл кредитів за семестрами.

1.4. Навчальний план розробляється на весь нормативний термін навчання для кожного освітнього ступеня (молодший бакалавр, бакалавр, магістр), освітньо-наукового (доктор філософії), освітньо-кваліфікаційного рівня (молодший спеціаліст), освітньо-професійного ступеня (молодший фаховий бакалавр) усіх спеціальностей та форм навчання (денна, заочна). Оформлення навчальних планів має бути виконане у відповідності до затвердженої форми.

1.5. Дисципліни блоку обов'язкової частини (стандарту освітніх програм) встановлюються освітньо-професійною та освітньо-науковими програмами та групуються за циклами підготовки (загальний, професійний). Дисципліни освітньо - наукової програми третього освітньо-наукового (доктор філософії) освітнього рівня групуються за циклами загально-наукової (філософської), мовної, науково-дослідної та спеціальної підготовки

1.6. Дисципліни блоку вибіркової частини вводять до навчального плану з метою:

- задоволення освітніх потреб здобувача вищої освіти;
- забезпечення можливостей поглибленого вивчення навчальних курсів, що входять до обов'язкової частини;
- набуття додаткових загальноосвітніх та фахових компетентностей;
- урахування особистих прагнень та уподобань здобувачів вищої освіти стосовно майбутньої професійної діяльності.

1.7. Вибіркові дисципліни складають не менше 25% від загального обсягу кредитів ЄКТС, тобто 60 кредитів ЄКТС для здобувачів вищої освіти ОС «бакалавр», 24 кредити ЄКТС для здобувачів вищої освіти ОС «магістр» освітньо-професійних програм і 30 кредитів ЄКТС – освітньо-наукових програм, 15 кредитів ЄКТС для освітньо-наукового рівня «доктор філософії» та групуються за циклами підготовки (загальний, професійний).

1.8. Вивчення вибірових дисциплін вільного вибору рекомендується планувати для здобувачів вищої освіти не раніше другого курсу ОС «бакалавр».

2. Структура формування вибіркової частини навчальних планів

2.1. Вибіркова частина навчального плану входить до блоку вибірових дисциплін, для кожного з яких встановлюється відповідний обсяг кредитів, який здобувач вищої освіти повинен здобути протягом навчання.

2.2. Перелік дисциплін вибіркової частини робочого навчального плану формується на підставі заявок кафедр Університету, які забезпечують загальну та професійну підготовку з певної спеціальності (освітньої програми). Пакет заявок включає анотацію (силабус) вибіркової навчальної дисципліни, робочу програму. При формуванні заявок на викладання навчальних дисциплін необхідно дотримуватися принципу забезпечення викладання навчальних дисциплін профільними кафедрами.

2.3 Здобувачі певного ступеня вищої освіти мають право вибирати навчальні

дисципліни, що пропонуються для інших спеціальностей (освітніх програм), за погодженням з деканом(директором) відповідного факультету (інституту), здобувачі третього рівня (доктор філософії) з проректором з наукової роботи.

2.4. У переліку курсів вільного вибору здобувачів вищої освіти кількість вибіркового навчальних дисциплін має, як правило, не менш як вдвічі перевищувати кількість дисциплін, обсяг яких забезпечує формування вибіркової частини робочого навчального плану.

2.5. Обсяг вибіркової навчальної дисципліни визначається відповідною кафедрою та має становити не менше 5 кредитів ЄКТС. Кафедра визначає семестр, з якого здобувач вищої освіти може обирати дисципліну для вивчення, враховуючи принцип логічної послідовності викладання курсів.

2.6. Перелік дисциплін вибіркової частини робочих навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти на наступний навчальний рік готують випускові кафедри.

2.7. З метою ефективного впровадження норм чинного законодавства щодо забезпечення права здобувачів вищої освіти на вільний вибір не менше 25% дисциплін навчального плану здійснюється через електронний кабінет кожного здобувача вищої освіти.

3. Порядок та умови обрання здобувачем вищої освіти дисциплін вільного вибору

3.1. Здобувач вищої освіти може брати участь у виборі навчальних дисциплін вільного вибору наступним чином:

- вибіркові дисципліни вибираються на наступний навчальний рік здобувачами вищої освіти 1-3 курсів ступеня вищої освіти (ОС) «бакалавр» та 1 курсу ОС «магістр» (освітньо-наукові програми) – з 1 по 20 квітня п.р, здобувачами вищої освіти I курсу ОС «магістр» на поточний навчальний рік – з 1 по 20 вересня п.р. » та першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового навчального року) – з 1 по 20 жовтня п.р.;

- перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись;

- навчально-методичний відділ до 15 березня поточного року (для ОС «бакалавр» і ОС «магістр» ОНП) і до 1 вересня поточного року (для здобувачів вищої освіти I курсу ОС «магістр» та відділ аспірантури до 1 жовтня для першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового

навчального року) готують проект наказу про організацію вільного вибору здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін.

3.2. Випускові кафедри до 15 березня поточного року (для ОС «бакалавр» і ОС «магістр» ОНП) і до 1 вересня поточного року (для здобувачів вищої освіти І курсу СВО «магістр» та до 1 жовтня першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового навчального року)) кожного навчального року подають до групи забезпечення спеціальності (ГЗС) список дисциплін (із зазначенням назви дисципліни, форми контролю та семестру викладання), які пропонуються для вибору здобувачам вищої освіти на наступний навчальний рік, силабуси та програми цих дисциплін (додаток 1).

На розширеному засіданні ГЗС (запрошуються гаранті освітніх програм спеціальності, завідувачі випускових кафедр усіх освітніх програм спеціальності) затверджують список дисциплін і подають на розгляд вченої ради факультету (інституту) (додаток 2). Для ОНП (доктор філософії) подають на розгляд проректора з наукової роботи, вченої ради університету та затвердження ректором.

3.3. Вчена рада факультету (інституту) затверджує перелік дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти за всіма рівнями вищої освіти, погоджують у першого проректора та подають на розгляд Вченої Ради та затвердження ректору університету (додаток 3).

3.4. Деканати (дирекції) спільно з кафедрами з 15 березня по 01 квітня року (для ОС «бакалавр» і ОС «магістр» ОНП), з 1 по 15 вересня поточного року (для здобувачів вищої освіти І курсу ОС «магістр») та з 1 по 15 жовтня (для здобувачів вищої освіти першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового навчального року) ознайомлюють здобувачів вищої освіти із затвердженим вченою радою переліком вибіркових дисциплін та інформують здобувачів вищої освіти про особливості формування груп для вивчення вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік **і оприлюднюють на офіційному веб-сайті університету.**

3.5. Здобувач вищої освіти протягом 5 днів здійснює вибір дисципліни із запропонованого переліку на наступний навчальний рік через електронний кабінет здобувача вищої освіти до 20 квітня (для ОС «бакалавр» і ОС «магістр» ОНП), до 20 вересня поточного року (для здобувачів вищої освіти І курсу ОС «магістр» та до 20 жовтня поточного року (для здобувачів вищої освіти першого року навчання освітньо-

наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового навчального року)) (додаток 4).

Здобувач вищої освіти заходить на сайт ЗУНУ у розділ «**Студентське життя**» та переходить за посиланням «**Вільний вибір дисциплін навчального плану**».

Здійснює вхід за допомогою логіна та пароля, які одержує перед першою реєстрацією в електронному кабінеті.

Зайшовши у свій електронний кабінет він зможе ознайомитися з усіма обов'язковими дисциплінами навчального плану та зможе обрати дисципліни із блоку вільного вибору.

Із запропонованого переліку дисциплін для кожного семестру здобувачу необхідно обрати дисципліни, кількість кредитів ЄКТС яких би забезпечили необхідну суму кредитів визначену для даного семестру.

Вибравши усі дисципліни, здобувач вищої освіти підтверджує свій вибір.

Якщо для вивчення окремої вибіркової дисципліни не сформувалась мінімальна кількість здобувачів вищої освіти, деканат доводить до відома здобувачів вищої освіти дисципліни, які не будуть вивчатись.

Протягом наступних 3 днів відбувається процедура перевибору дисциплін за умови, що на окремі дисципліни не набралася відповідна нормативна кількість здобувачів вищої освіти (група – не менше 25 осіб). Здобувач вищої освіти повинен обрати інші дисципліни, з яких сформувалась (чи сформується) кількісно достатня група.

До 01 червня здобувачі вищої освіти ОС «бакалавр» та 1 курсу ОС «магістр» (освітньо-наукові програми), а здобувачами вищої освіти I курсу ОС «магістр» та першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового навчального року) – до 01 жовтня і 01 листопада поточного року відповідно декан факультету (директор інституту, завідувач відділу аспірантури і докторантури) формує подання на розподіл академічних груп за обраними дисциплінами та подає до навчально-методичного відділу.

3.6. Здобувач вищої освіти, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибірконими дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

3.7. Здобувач вищої освіти, який не визначився з переліком вибірових дисциплін та не вибрав у визначені терміни, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які деканат (дирекція) вважатиме необхідними для оптимізації кількісного складу академічних

груп.

3.8. Обрані дисципліни вносяться до робочих навчальних планів спеціальностей (освітніх програм) і визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується відповідно до навчальних планів і освітніх програм для здобувачів вищої освіти.

Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибіркового дисциплін автоматично формується індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти на наступний навчальний рік, який друкується працівником деканату (інституту) та аспірантури для доктора філософії. проректором з наукової роботи у двох примірниках і затверджується деканом факультету (директором інституту). Один примірник залишається у деканаті, аспірантурі інший - у здобувача вищої освіти. З даного моменту вибіркова дисципліна стає для здобувача вищої освіти обов'язковою.

Група забезпечення спеціальності до 01 червня (ОС «бакалавр» та 1 курсу ОС «магістр» (освітньо-наукові програми) і до 01 жовтня поточного року (для здобувачів вищої освіти I курсу ОС «магістр»). до 01 листопада (для здобувачів вищої освіти першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» (прийом нового навчального року) передають до навчально-методичного відділу робочі навчальні плани відповідних освітніх програм на наступний навчальний рік на затвердження Вченою радою університету.

3.9. Вчена рада факультету (інституту), відділ аспірантури може дозволити студентам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірково дисципліни, які вивчалися в іншому університеті-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в університеті (до 20 кредитів). Вчена рада інституту/факультету, відділ аспірантури може дозволити перезарахування дисциплін у разі поновлення або переведення здобувача вищої освіти (до 20 кредитів) для першого та другого освітніх рівнів та 5 кредитів (одна дисципліна) для доктора філософії.

3.10. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

4. Формування вибіркової частини робочого навчального плану

4.1. Для конкретизації планування освітнього процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план для першого та другого

освітніх рівнів, що затверджується ректором, індивідуальний план освітньої та наукової роботи - для доктора філософії що затверджується проректором з наукової роботи Університету.

4.2. Робочі навчальні плани складаються головами груп забезпечення спеціальності за погодженням з деканами факультетів (директорами інститутів) на наступний навчальний рік і подаються до навчально-методичного відділу.

4.3. Робочий навчальний план має наступну структуру: графік навчального процесу, посеместровий план освітнього процесу, зведені дані бюджету часу, графік та терміни проведення практик, види та терміни проведення атестації. Він включає цикли загальної та професійної підготовки. Обов'язкові дисципліни циклу загальної та професійної підготовки робочого навчального плану вносяться до навчального плану спеціальності з вказанням кафедр, за якими закріплюється викладання цих дисциплін.

4.4. На підставі результатів обрання дисциплін із блоку вільного вибору складається вибіркова частина робочого навчального плану. Декан факультету (директор інституту) готує подання до навчально-методичного відділу (додаток 2), вносить до робочого навчального плану перелік таких дисциплін, які будуть вивчатися на кожному семестрі наступного навчального року, їх обсяги в кредитах ЄКТС, розподіл навчальних годин, форми контролю та назви кафедр, за якими закріплюється викладання вибіркового дисциплін.

Відповідно до обраних дисциплін для здобувачів вищої освіти ступенів «бакалавр» і «магістр» формуються групи (не менше 25 осіб) та потоки (не менше 75 осіб) за максимальною кількістю здобувачів вищої освіти, які обрали певну дисципліну.

Для здобувачів вищої освіти першого року навчання освітньо-наукового рівня «доктор філософії» формуються групи (не менше 5 осіб) та потоки (не менше 15 осіб) за максимальною кількістю здобувачів вищої освіти, які обрали певну дисципліну.

4.5. Зміни та доповнення до робочого навчального плану вносяться лише на основі наказів ректора.

Начальник

навчально-методичного відділу

Сергій Надвиничний

завідувача кафедри

Прочитавши та проаналізувавши наведений перелік спеціальностей та спеціальностей, прошу включити наступні дисципліни до переліку вибірових дисциплін навчального плану підготовки студентів ОС «бакалавр/магістр» з галузі знань за спеціальністю _____

Освітня програма

[illegible]

Пакети заявок (анотації, силабуси, навчальні програми, робочі навчальні програми) додаються.

Завідувач кафедри

(дата)

(підпис)

Додаток 2

Голові вченої ради факультету
(інституту) _____)

Голови ГЗС _____

ПОДАННЯ

Прошу затвердити переліки вибірових дисциплін робочих навчальних
планів підготовки студентів ОС «бакалавр/магістр» на 20__ / 20__ н.р.

Шифр	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Всього годин	аудиторні	Лекції	Практичні / семінарські	Лабораторні	Самостійна робота
	(код і назва спеціальності)							
	1 семестр							
	2 семестр							

(дата)

Голова групи забезпечення спеціальності _____

Гарант освітньої програми _____

Додаток 3

Ректору ЗУНУ
проф. Крисоватому А. І.
декана факультету (директора
інституту) _____

ПОДАННЯ

Прошу затвердити переліки вибіркових дисциплін робочих навчальних
планів підготовки студентів ОС «бакалавр/магістр» на 20__ / 20__ н.р.

Шифр	Назва дисципліни	Кількість кредитів	Всього годин	аудиторні	Лекції	Практичні / семінарські	Лабораторні	Самостійна робота
	(код і назва спеціальності)							
	1 семестр							
	2 семестр							

(дата)

Декан факультету (директор інституту) _____

Погоджено:

Перший проректор _____